

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ**

**«АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»**

**Збірник матеріалів
міжнародної науково-практичної конференції
науково-педагогічних працівників та молодих науковців,
присвяченої 85-річчю заснування
факультету ветеринарної медицини ОДАУ
(14–15 вересня 2023 р., м. Одеса)**

Одеса – 2023

ЗОВНІШНЬОГО ЗАСТОСУВАННЯ НА ОСНОВІ МЕТИЛСАЛЦИЛАТУ	193
Склярів П. М., Науменко Ю. М. ПОРУШЕННЯ РЕПРОДУКТИВНОЇ ЗДАТНОСТІ КНУРІВ	197
Склярів П. М., Слонь Ю. В. СМАРТ-ТЕХНОЛОГІЇ У ТВАРИННИЦТВІ	201
Слюсаренко Д. В., Анічін А. М., Кантемир О. В., Кочевенко А. С. АНАТОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНІКИ ПРОВІДНИКОВОЇ БЛОКАДИ ПЛЕЧОВОГО СПЛЕТІННЯ У СОБАК	204
Телятніков К. А., Телятніков А. В., Білий Д. Д., Данілейко М. Ю., Філімонова Н. Ю. ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕМАТОЛОГІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЗА МЕТАСТАТИЧНОЇ ФОРМИ УРАЖЕННЯ МОЛОЧНИХ ЗАЛОЗ У КОТІВ	207
Nihan Dikbaş, Esma Çerkez 3D PRINTING: REVIEW OF THE CURRENT APPROACHES IN VETERINARY MEDICINE	209
Roman L., Sklyarov P., Lukyanova O. THE EFFECTIVENESS OF UBERDERMIN FOR DISEASES OF THE COWS UDDER	210
Zhelavskiy M. M., Betlinska T. V. PSEUDOCYESIS BITCH: MODERN DIAGNOSTIC AND TREATMENT	214
Zhelavskiy M. M. CLINICAL APPROACHES TO DIAGNOSIS AND TREATMENT OF FIBROADENOMATOSIS OF THE MAMMARY GLAND IN CATS	218
Zhelavskiy M. M. CLINICAL ASPECTS AND DIAGNOSTIC MARKERS IN THE TREATMENT OF CATS FOR PYOMETRA	223

Секція 5. БІОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА, БІОЗАХИСТ ТА ЕПІЗООТИЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТВАРИННИЦТВА

Антіпов А. А., Гончаренко В. П., Авраменко Н. В. ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ АНТИГЕЛЬМІНТИКІВ ЗА НЕМАТОДИРОЗНОЇ ІНВАЗІЇ ОВЕЦЬ	228
Бібен І.А., Панікар І.І., Сосницький О.І., Зажарський В.В. БІОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ПОЛЬОВИХ КУЛЬТУР <i>AEROCOCCUS VIRIDANS</i>	233
Богач О. М. ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ ПРОТОЗООЗІВ СВИНЕЙ	239
Богач М. В., Горобей О. О. ЛІКУВАННЯ КРОЛІВ ЗА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ПЕРЕБІГУ <i>CYSTICERCUS PISIFORMIS</i>	242
Бурдейний Р. А., Грінченко Д. М., Северин Р. В., Гаврюшенко О. О. ІМУНОСТИМУЛЯЦІЯ КУРЧАТ ПРЕПАРАТОМ ЕТР	245
Бучковська Г. А., Чечет О. М., Богатко Н. М., Горбатюк О. І, Коваленко В. Л., Курята Н. В., Мусієць І. В., Мех Н. Я.,	

лабораторії з контролю якості, безпечності та реєстрації ветеринарних лікарських засобів і кормових добавок ТОВ «ДЕВІЕ». Технологічну інструкцію апробовано на фармацевтичному підприємстві ТОВ «ДЕВІЕ».

З урахуванням сучасних фармакопейних вимог, отриманих фармако-технологічних і фізико-хімічних характеристик розроблено та обґрунтовано специфікацію на ветеринарний лікарський засіб, до якої включено наступні показники якості: склад, ідентифікація, упаковка препарату, зберігання, термін придатності. Розроблено технологічну інструкцію на виробництво препарату «Мазь Дібуталястин», яка відповідає за технологічний процес і передбачає наступні операції: підготовка виробництва, приготування лікарського засобу, фасування, стерилізація, маркування та пакування мазі, вимоги з охорони праці, промислової санітарії та пожежної безпеки.

Список використаних джерел

1. Державна Фармакопея України. Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів. 1-е вид., доп. 2. Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2008. С. 84.

2. Тихонов О.І., Ярних Т.Г. Аптечна технологія ліків : підруч. для студ. фармацевт. вузів і фак. Харків : РВП «Оригінал», 1995. 600 с.

3. Pharmacological studies of the veterinary medicinal product “Dibutalastin Ointment”. Katsaraba O.A., Sachuk R.M., Gutyj B.V., Velesyk T.A., Radzykhovskiy M.L., Sharandak P.V., Pepko V.O. Ukrainian Journal of Veterinary and Agricultural Sciences, 2022, Vol. 5, N 2, 43-48. doi: 10.32718/ujvas5-2.07.

УДК 619.591.463

ПОРУШЕННЯ РЕПРОДУКТИВНОЇ ЗДАТНОСТІ КНУРІВ

Склярів П.М., д. вет. н., професор

ORCID iD: 0000-0002-4379-9583

E-mail: skliarov.p.m@dsau.dp.ua

Дніпровський державний аграрно-економічний університет,

м. Дніпро, Україна

Науменко Ю.М., консультант

E-mail: naumura1983@gmail.com

ТОВ «Ветпром», м. Харків, Україна

На сьогодні особливої актуальності набуває проблема неухильного зниження фертильності самців. Це є нагальною проблемою, бо призводить

до неплідності і значною перешкодою повноцінного використання генетичного потенціалу плідників [1].

Причин цьому досить багато, які є наслідком анатомічної чи фізіологічної неповноцінності тварин, патології статевих органів, а також може бути штучно викликаною (кастрація, підготовка самців-пробників) [3].

Уроджена неплідність характеризується недорозвиненням сім'яників (інфантилізм), за якого порушується сперматогенез, а також відсутністю сім'яників у мошонці – крипторхізм. Він може бути одностороннім, коли немає одного сім'яника, і двостороннім, якщо не вистачає обох. За одностороннього крипторхізму кнур здатний виявляти повноцінні статеві рефлекси та виробляти сперму середньої якості.

Експлуатаційна неплідність виникає внаслідок порушення статевого навантаження на кнура, яке необхідно встановлювати з урахуванням породи, племінної цінності, індивідуальних особливостей, віку, вгодованості. За добрих умов утримання, догляду та годівлі від повновікового кнура можна отримувати до восьми еякулятів на місяць без шкоди для його здоров'я та якості сперми. Більш інтенсивне використання провокує розвиток експлуатаційної імпотенції, за якої у кнура послаблюються всі статеві рефлекси, особливо ерекції, з появою оліго-, азоо- та тератоспермії.

Соціальний стрес, що виникає при утриманні одному станку більше трьох кнурів та підвищеної щільності їх посадки, призводить до пригнічення статевого збудження у слабших в ієрархічній підпорядкованості особин навіть на свиноматок у дуже яскраво вираженій охоті. Ймовірно, такий стан розвивається внаслідок постійного страху перед сильнішими та активнішими сусідами. Це провокує появу збочених звичок, найчастіше передчасного виверження сперми при виведенні кнура зі станка для парування. За подальшого індивідуального утримання таких кнурів для нормалізації їх статевих функцій потрібно від одного до шести місяців.

Тимчасова втрата відтворної функції може наступити у дорослого кнура при перевезенні його з однієї місцевості в іншу, що різко відрізняється за природно-кліматичними та кормовими умовами. У міру звикання до них (акліматизація) статеві рефлекси та якість сперми повністю відновлюються та нормалізуються. Ослаблення та припинення статевої діяльності кнура (кліматична імпотенція) може спостерігатися також і при тривалому впливі високої або навпаки дуже низької температури.

Часто причина порушення статевих рефлексів та погіршення якості еякуляту полягає у загальному захворюванні кнура (інфекційного, інвазійного або незаразного характеру) або виникає внаслідок розвитку у статевих органах запальних процесів. Вони можуть виявлятися у гострій чи хронічній формі. Такі дисфункції називають симптоматичною імпотенцією.

Запальні процеси сприяють появі в еякуляті мертвих (некроспермія) та потворних за формою (тератоспермія) сперміїв або повної їх відсутності (азооспермія). У більшості свинарських господарств причиною виникнення симптоматичної імпотенції плідників стають погані умови: утримання у тісних, сирих, темних, погано провітрюваних станках на холодній цементній підлозі без дерев'яного настилу, на якому кнур мав би можливість відпочивати без ризику застудитися або застудити статеві органи. Якщо тварині не забезпечити регулярний невтомний, але активний моціон, різко послаблюються мускулатура та суглоби, що призводить до патологічної зміни в сухожиллях, зниження міцності, розтріскування, лущення, нерівномірного стирання копитного рогу.

На жаль, ця проблема виникає у переважної більшості плідників. Посмертне дослідження опорно-рухового апарату виявляє патологічні зміни крупних суглобів як передніх, так і задніх кінцівок. Типовим для кнурів є деформація кульшового суглобу.

При виникненні пошкоджень опорно-рухового апарату спостерігається порушення лібідо, кнур виявляє яскраво виражену агресію при спробі змусити його зробити садку, у тварини відсутній рефлекс на опудало.

З віком у кнура настає стареча імпотенція. Вона характеризується уповільненням процесу сперматогенезу, зниженням статевої активності, згасанням статевих рефлексів. У старих плідників під час еякуляції сім'яники не підтягуються, вони зменшуються обсягом, стають більш щільними, утворюється гіаліноз сім'яних каналців.

Штучно набута імпотенція може розвинутиись навіть на тлі добрих умов годівлі, утримання та догляду. Найчастіше причина захворювання, коли незвичайне чи грубе поводження призводить до послаблення і навіть повної відсутності вроджених рефлексів. Штучна імпотенція плідників – це поступово прогресуючий процес, який найчастіше спостерігається у тварин флегматичного темпераменту.

Серед чинників, що впливають на статево активність, слід зазначити і годівлю [2]. Однак цей фактор на самців різних видів діє по-різному. Так, у молодих самців надмірне споживання поживних речовин знижує лібідо, пригнічуючи секрецію тестостерону, а у кнурів недокорм негативно впливає на статево домінанту.

За недостатньої та не повноцінної годівлі може розвиватися аліментарна неплідність. Причиною такої патології може бути нестача у раціоні вітамінів, мікро- та макроелементів, низькобілкова, вуглеводна дієта або надлишок цих речовин у годівлі. Так само може провокувати згодовування недоброякісних та зіпсованих кормів.

Сперматогенез, утворення секретів придаткових залоз, здійснення статевого акту вимагають від кнура значних витрат енергії, для заповнення якої йому необхідно отримувати хороші корми у достатній кількості. До

аліментарної імпотенції кнура може призвести не лише мізерна, але й рясна годівля. Як схудла, так і ожиріла тварина не в змозі здійснювати нормальні садки на фантом. Тривалий брак повноцінного білка викликає азоо- та тератоспермію. За нестачі Кальцію, Фосфору, Натрію настає олігоспермія. Дефіцит вітамінів А та Е призводить до тератоспермії, а у важких випадках – до переродження та атрофії статевих залоз. При відновленні повноцінної годівлі, якщо не сталося незворотних змін у сім'яниках, через 2-3 місяці кнур зможе виділяти сперму гарної якості.

У літературі наводяться повідомлення про зв'язок мотиваційного стану статевої поведінки самців з генетикою [4].

Спостерігаються сезонні коливання лібідо – самці, що домінують у стаді, демонструють високий лібідозний стан протягом декількох сезонів поспіль. За даними E.S.E. Hafez [5], у тварин зі статевим сезоном лібідо підвищується в період розмноження. Однак і поза сезоном розмноження самці не втрачають статевої активності. За спекотного клімату статева сезонність слабо виражена.

Вважається, що не існує прямої залежності між статевою активністю самця та його спермопродукцією. Принаймні, за даними фахівців зі штучного осіменіння у самців з різним рівнем лібідо об'єм і якість сперми однакові. Тому при оцінці рівня запліднюючої здатності самця висока результативність може бути віднесена не до якості сперми, а до його поведінки під час парування. Для штучного осіменіння лібідо самця має значення лише тому сенсі, що активний самець легше йде на опудало (штучну вагіну) і швидше еякулює сперму.

Висновки

Отже, неухильне зниження фертильності самців є нагальною проблемою, бо призводить до неплідності і значно перешкоджає повноцінне використання генетичного потенціалу плідників.

Етіологічні фактори є досить різноманітними і обумовлюють варіабельність клінічної картини, а власне порушення репродуктивної здатності може настати передчасно, якщо тваринам не буде забезпечено відповідні годівля, умови утримання та нормальний режим використання протягом усього періоду експлуатації.

Таким чином, перспективами подальших досліджень є більш детальне вивчення зазначеної проблеми з розробленням заходів профілактики неплідності у кнурів.

Список використаних джерел

1. Науменко С.В. Спосіб підвищення репродуктивної здатності кнурів. Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: зб. наук. праць ХДЗВА. Харків, 2007. Вип. 15 (40), Ч. 2, Т. 1. С. 270-274.

2. Brown B.W. A review of nutritional influences on reproduction in boars, bulls and rams. *Reproduction Nutrition Development*. 1994. Vol. 34, Is. 2. P. 89-114.

3. Flowers W.L. Factors affecting the production of quality ejaculates from boars. *Animal Reproduction Science*. 2022. Vol. 246. 106840.
4. Flowers W.L. Genetic and phenotypic variation in reproductive traits of AI boars. *Theriogenology*. 2008. Vol. 70, Is. 8. P. 1297-1303.
5. Hafez E.S.E. *The behaviour of domestic animals*. London: Balliere, Tindall & Cox Ltd, 1962. 619 p.

УДК 631.1

СМАРТ-ТЕХНОЛОГІЇ У ТВАРИННИЦТВІ

Склярів П.М., д. вет. н., професор

ORCID iD: 0000-0002-4379-9583

E-mail: skliarov.p.m@dsau.dp.ua

Дніпровський державний аграрно-економічний університет,
м. Дніпро, Україна

Слонь Ю.В., магістр вет. н., менеджер-консультант

E-mail: Slonyv@ukr.net

ТОВ «Прогресивні Агротехнології», м. Київ, Україна

Інноваційні технології активно впроваджуються у всі сфери діяльності і галузь тваринництва не є винятком [2]. Розумне тваринництво – галузь сільського господарства, що займається розведенням сільськогосподарських тварин, особливістю якої є використання систем і технологій нового покоління для автоматизації догляду тварин з метою збільшення кількості продукції і зменшення витрат.

Слово «smart» береться як прямий переклад з англійської мови і означає «розумний». Поняття SMART є аббревіатурою (Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time bound) і в першу чергу має на увазі грамотну постановку цілей і пошук оптимального шляху її досягнення. Смарт-технології – це технології, які використовують інтелектуальні пристрої, сенсори, мережі та алгоритми для збору, аналізу та оптимізації даних. Розумні технології працюють насамперед із інформаційним середовищем, а їхнім головним завданням є збір та аналіз даних, моніторинг різних процесів для:

- збору та аналізу інформації (GNSS, GIS, RS, Web, Big Data, Yield monitoring, Soil-test і т. д.);
- управління та прийняття рішень (Crop-, Land-, Livestock-management);
- виконання ухвалених рішень (Variable Rate Technology) [3].